

Parashas Vayetze

The Well

"Abbas, where did Yaakov Avinu meet his wife, Rachel?"

"By the well."

"And where did Eliezer meet Rivkah Imeinu; Yitzchak's wife?"

"By the well."

"And where did Moshe Rabbeinu meet his wife?"

"By the well."

"Well, well, well. They all met by the well. What's so special about the well?"

"Excellent question, Esti. The Malbim has a beautiful explanation that shows you how deep the well really is."

"Abba, you are so poetic."

"Our sages relate a story about a well. An elderly sage asked Rebbe Yehoshua how to bring a well from the field into the city. He answered, "Bind it with ropes made of bran, and bring it in."

"That is a strange question and answer, Abba. It needs explanation."

"Yes, Esti. All of the good that Hashem bestows on this world is called "beer mayim chaim" (the well of living waters). He is The Source of all good, just as water is the source of all life. When the Jewish people are in their homeland in the Land of Israel, the parable relates that the well is in the city. When we are in exile and the Shechina (Divine Presence) is in exile with us, then the well is in the field. When the elderly sage asked about bringing the well into the city, he was really asking about ending the exile and bringing the Jews back to the Holy Land."

"That is a question that we all want to know the answer to, Abba."

"Bind the well with ropes made of bran, and bring it in."

"Abba, you can't make ropes from bran. It does not stick together."

"Exactly, Esti. The golus (exile) is due to sinas chinam (hatred for an unjustified reason). The Jewish people in this state are compared to bran, which cannot stick together. We do not love each other enough to stick together."

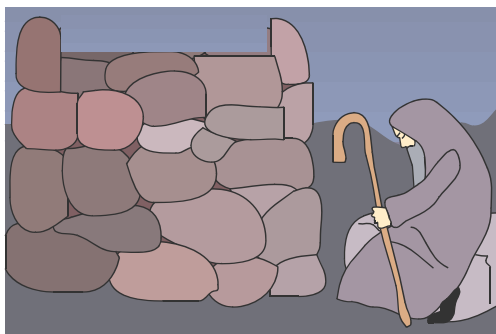
"What can we do to correct that, Abba?"

"The verse continues saying that three flocks of sheep drank from the well. The sheep are the Jewish people, whose whole existence is from Hashem's goodness. There is only one problem. There was a big stone on the well, which could only be moved by all of the shepherds together. The big stone is compared to the yetzer hora (evil inclination) and the sins he causes, which block us from receiving Hashem's bounty. When all of the shepherds gathered together they re-

moved the stone and opened the well. So too, when all of the Jewish people gather together, we can open the well."

"But Abba, the shepherds returned the stone to the well after they watered their sheep."

"You are very smart, Esti. We have returned to golus many times, even after we have done teshuva. However, Rachel then came to the well with her sheep. Yaakov then took the stone off the well by himself. In Yaakov's merit the final redemption will come, when Rachel comes to the well with her holy sheep, the flocks of Jewish people who thirst for Hashem's blessings."

Kinderlach . . .

We have mentioned the importance of unity many times. It is the key to the coming of Moshiach. Be as nice as you can be to as many people as possible. Now we learn about another important point. We have to thirst for the end to this golus. In the 15th blessing of the daily prayers, (Eszemach Dovid avdecha) we say that we wait for Hashem's redemption all of the day. When you are saying these words, think about all of the pain and suffering, poverty, sickness, and death in this world. All of the tension and fighting between people. The geulah (redemption) will bring an end to all of this. Think of how you are waiting every minute, for Hashem to reveal Himself. Speedily in our days.

Ask Nicely

"Bring me my book."

"Bring it yourself, I'm not your servant!"

"You could at least do me a favor this one time, after all of the favors that I've done for you."

"Favors? What favors? I don't remember any favors. I've already done a million things for you, and you never thank me. You only know how to ask for more."

"Children, children, please stop talking like this. Do you hear yourselves? How are you speaking to each other?"

"What's wrong, Abba? We're just having a regular conversation."

"This should not be your regular tone of conversation. You are not speaking nicely at all. Yaakov Avinu teaches us the importance of speaking nicely in this week's parasha."

"Where, Abba?"

"Yaakov said to them (the shepherds), "My brothers, where are you from?" (Bereshis 29:4). The Shelah HaKadosh points out that it is fitting for a person to speak pleasantly, and with honor. For Yaakov called these shepherds, 'brothers'."

"I see, Abba. He did not even know them, yet he honored them by calling them brothers."

"Exactly. The Shelah HaKadosh relates something even more amazing."

"What, Abba?"

"Hashem said to Yaakov, 'Return to the land of your fathers' (Bereshis 31:3). The time had come for Yaakov's family to leave Lavan's home. He was the head of the household and they were obligated to listen to him. How did he inform them of Hashem's command? He explained the whole history of Lavan's trickery to them in great detail. He then described the prophesy that informed him of Hashem's will. The Torah, which does not waste a single word, writes ten verses to relate Yaakov's conversation. The Shelah HaKadosh explains that Yaakov could have commanded them directly. Instead, he explained himself. It is fitting for a person to relate his desires to other people in a way that they will want to do his will. Not just to command them directly. Even if they are bound to listen to him."

"I see, Abba."

"If you would like your brother to bring you a book, perhaps you can explain to him that you are in the middle of writing, and it would be difficult for you to get up. Tell him how much you appreciate him. Make him want to bring you the book."

"Abba, you have not just commanded me to speak nicely, you have made me want to do it."

Kinderlach . . .

There are two ways to say something, the nice way, and the other way. "Get me a glass of water!" Wouldn't it be much nicer to say, "May I please have a glass of water?" "Finish your vegetables!" Perhaps you can say, "Vegetables are so important for your health. Eating them is really not so bad." Sweet words are the best spice for those vegetables. Ask nicely, kinderlach. Explain yourself. Make people happy to listen to you.

הגדת לבנד

פרשת ויצא

לבקש יפה!

"תביא לי את הספר."
 "תביא בעצמך את הספר. אני לא המשרת שלך!"
 "אתה יכול לפחות לעשות לי טובה אחת, אחרי כל הטובות שאני עשיתי לך."
 "טובות? איזה טובות? אני לא זוכר שום טובות. כבר עשיתי לך מיליון דברים, ואתה אף פעם לא אומר לי תודה. אתה רק יודע לבקש עוד."
 "ילדים, ילדים, תפסיקו לדבר כך. האם שומעות אוניכם מה שפיתם מדבר? האם ראוי לדבר כך זה לזה?"
 "מה יש, אבא? אנחנו פשוט מדברים רגיל."
 "נימה כזו בשיחה לא צריכה להיות אצלכם חלק מדיבור רגיל. אתם כלל לא מדברים יפה זה אל זה. יעקב אבינו מלמד אותנו בפרשת השבוע על החשיבות של דיבור בצורה נאה והולמת."
 "איפה, אבא?"

"יעקב אומר לרועים 'אחי, מאין אתם?' (בראשית כ"ט, ד'). השל"ה הקדוש מעיר שראוי לאדם לדבר בנחת, ולכבד את בן שיחו. שהרי יעקב כינה רועים אלה 'אחים'."

"אני מבין, אבא. הוא לא הכיר אותם כלל, אך בכל זאת כיבד אותם בקראו להם אחים."
 "בדיוק. והשל"ה הקדוש אומר דבר עוד יותר מדהים."
 "מה, אבא?"

"ה' אמר ליעקב 'שוב אל ארץ אבותיך' (בראשית ל"א, ג'). הגיע הזמן למשפחתו של יעקב לעזוב את בית לבן. יעקב היה ראש המשפחה, וכולם היו חייבים להשמע לו. אך כיצד הודיע להם על ציוויו של ה'? הוא סיפר להם את כל סיפור רמאויותיו של לבן בפירוט רב. ולאחר מכן תיאר את הנבואה שבה שמע שעליו לחזור לארץ ישראל. עשרה פסוקים מקדישה התורה לתיאור השיחה של יעקב עם נשותיו, וזאת בשעה שאנו יודעים שהתורה איננה מבזבזת אפילו מילה אחת. השל"ה הקדוש מסביר שיעקב היה יכול, אמנם, לצוות עליהן ישירות. אך במקום זה הוא הסביר את עצמו. ראוי לו לאדם להודיע לאחרים את רצונותיו בצורה שבה ירצה למלא אחריהם, ולא לצוות עליהם ישירות, אפילו אם חובה עליהם לציית לו."
 "אני מבין, אבא."

"אם ברצונך שאחיר יביא לך ספר, אולי תסביר לו שאתה באמצע כתיבה, ושיהיה לך קשה לקום. ספר לו כמה אתה מעריך אותו, כך שהוא ירצה מעצמו להביא לך את הספר."
 "אבא, במקום לצוות עלי לדבר יפה, גרמת לכך שאני רוצה מעצמי לעשות זאת."

"אם ברצונך שאחיר יביא לך ספר, אולי תסביר לו שאתה באמצע כתיבה, ושיהיה לך קשה לקום. ספר לו כמה אתה מעריך אותו, כך שהוא ירצה מעצמו להביא לך את הספר."
 "אבא, במקום לצוות עלי לדבר יפה, גרמת לכך שאני רוצה מעצמי לעשות זאת."

ילדים יקרים . . .

יש שתי דרכים לומר משהו: הדרך היפה והדרך השנייה. "תביא לי כוס מים!" האם לא היה נעים יותר לומר "אני יכול בבקשה לקבל כוס מים?" "תגמור לאכול את הירקות!" אולי אפשר לומר "ירקות הם כל כך חשובים לבריאותך. באמת לא כל כך נורא לאכול אותם." מתיקות המלים היא התבלין הטוב ביותר שאפשר להוסיף לירקות. בקשו יפה, ילדים יקרים. והסבירו את דבריכם. ואז אנשים ישמחו להקשיב לכם.

הבאר

"אבא, היכן פגש יעקב אבינו את אשתו רחל?"
 "על יד הבאר."

"והיכן פגש אליעזר את רבקה אמנו, אשתו של יצחק?"

"על יד הבאר."

"והיכן פגש משה רבינו את אשתו?"

"על יד הבאר."

"כולם נפגשו על יד הבאר! מה כל כך מיוחד בבאר?"

"שאלה מצוינת, אסתי. למלבי"ם זצ"ל יש הסבר נפלא המראה עד כמה הבאר עמוקה."

"אבא, אתה נשמע כל כך פיוטי."

"חז"ל מספרים ספור על הבאר. חכם אחד שאל את רבי יהושע כיצד אפשר להביא באר מן השדה אל העיר. תשובתו היתה: 'עשו חבלים מסובין, ומשכו אותה אל העיר.'"

"גם השאלה וגם התשובה מוזרות מאד, אבא. מה ההסבר?"

"כל הטוב שה' משפיע עלינו בעולם הזה נקרא 'באר מים חיים'. כאשר העם היהודי נמצא במולדתו, בארץ ישראל, אומר המשל שהבאר נמצאת בעיר. כשאנחנו נמצאים בגלות והשכינה נמצאת בגלות יחד אתנו, אז הבאר נמצא בשדה. כששאל החכם הזקן אודות הבאת הבאר אל העיר, הוא התכוון לשאול כיצד תסתיים הגלות ועם ישראל יחזור לארץ הקודש."

"זה בדיוק מה שאנחנו רוצים לדעת, אבא."

"צריך לקשור את הבאר בחבלים עשויים מסובין, ולמשוך אותה לעיר."

"אבא, אי אפשר לעשות חבלים מסובין. זה לא נדבק."

"בדיוק כך, אסתי. אנחנו נמצאים בגלות בגלל שנאת חינום. במצב זה, העם היהודי מומשל לסובין, שאי אפשר להדביקו ולאחדו. אנחנו לא מספיק אוהבים האחד את השני כדי להתחבר ביחד."

"מה עלינו לעשות כדי לתקן את המצב, אבא?"

"הפסוק ממשיך ומתאר שלושה עדרי כבשים באו לשתות מן הבאר. הכבשים הם עם ישראל שכל קיומו תלוי בשפע שמשפיע עליו הקב"ה.

יש רק בעיה אחת. יש אבן גדולה על פי הבאר, ורק כאשר כל הרועים מתקבצים ביחד, הם יכולים להסירה. האבן הגדולה היא היצר הרע והחטאים שהוא גורם, המונעים מאתנו לקבל את השפע שה' רוצה להשפיע עלינו. כשכל הרועים מתקבצים ביחד, הם יכולים להסיר את האבן ולפתוח את הבאר. כך גם אתנו. כשכל עם ישראל יתאחד ביחד, נוכל לפתוח את הבאר."

"אבל אבא, הרועים החזירו את האבן אל פי הבאר אחרי שגמרו להשקות את הכבשים."

"את חכמה מאד, אסתי. חזרנו לגלות פעמים רבות, אפילו אחרי שחזרנו בתשובה. אולם אז, הגיעה רחל אל הבאר עם הכבשים שלה. יעקב הסיר את האבן מפי הבאר לבדו. בזכותו של יעקב, תבוא הגאולה הסופית, כאשר רחל תבוא אל הבאר עם הכבשים הקדושות שלה - קהילות ישראל הצמאות לברכת ה'."

ילדים יקרים . . .

פעמים רבות כבר הזכרנו את חשיבות האחדות. זהו המפתח לביאת המשיח. השתדלו להיות כמה שיותר נחמדים לכמה שיותר אנשים. עכשיו למדנו נקודה חשובה נוספת. עלינו להשתוקק לסיומה של הגלות הזאת. בברכה ה- 15 שבתפילת שמונה עשרה (את צמח דוד עבדך) אנו אומרים "כי לישועתך קיינו כל היום".

כשאתם אומרים מלים אלו, חשבו על כל הכאב והסבל, העוני, המחלות והמוות בעולם, ועל כל המתחים והמריבות בין אנשים. הגאולה תביא את הקץ לכל אלה. חשבו על כך שאתם מחכים, בכל רגע ממש, שה' יתגלה אלינו. במהרה בימינו.